

Átfogó magyar nyelvtan Kutatási beszámoló

1. Célok

A pályázat a részben a kutatásvezető szervezésében elindult, nemzetközileg példa nélkül álló jelentős vállalkozáson belül célozta meg annak egy magyar nyelvi témájú és az eddigi hazai kutatásokat szervesen továbbvivő alkotóelemét létrehozni, melynek révén a magyar grammatikai kutatások magas színvonalát lehet felmutatni egy angol nyelvű könyvsorozatban.

Henk van Riemsdijk és Kenesei István egy olyan projektumsorozatot indított el, amelyben a generatív nyelvészetben jól feldolgozott nyelvekről olyan leíró nyelvtani jellegű eddig nem tapasztalt részletességgel dolgozzák fel azok nyelvtani jellemzőit, de elméletmentesen, vagyis nem nyelvelméleti kérdéseket, szintaktikai szabályokat és ágrajzokat, hanem konkrét nyelvi jelenségeket bemutatva. Elsőként a holland nyelvről készült el egy sorozat, amely eddig 7 kötetet produkált az Amsterdam University Press interneten elérhető nyílt hozzáférésű kiadásában, párhuzamosan a viszonylag kedvező áron kínált nyomtatott kötetekkel.

A magyart terveztük másodikként kiadni, s ezt a jelen pályázat tette lehetővé. Ennek során 8 témacsoportot hoztunk létre, melyeknek a vezetői és munkatársai 5 hazai egyetemen (DE, ELTE, PPKE, PTE, SZTE) és az MTA Nyelvtudományi Intézetében, illetve 6 további országban lévő kutatóhelyeken (Franciaország, Németország, Norvégia, Románia [Erdély], USA) voltak állásban. A témacsoportokban kiosztott részfeladatokon hosszabb-rövidebb ideig összesen 50 fő dolgozott, közülük összesen 17-en voltak legalább hat hónapig a projekt alkalmazásában.

2. A kutatás módszere, folyamata

Szemben a „pilóta-projektnek” is tekinthető holland vállalkozással, amelyben a négy lexikális kategória, a főnév, ige, melléknév és határozószó (N, V, A, P), illetve a velük alkotott szintagmák (NP, VP, AP, PP) köré építették fel, azok „belső és külső szintaxisát”, azaz egyrészt argumentumszerkezetüket, a velük asszociálható funkcionális kategóriákat, másrészt a fölöttes szintaktikai egységekbe való betagozódásukat rendszeresen megkülönböztetve egymástól, kutatásunk más utat követett. Tekintetbe vettük egyrészt a magyar nyelvre jellemző és a nemzetközi irodalomban is hangsúlyosan tárgyalt tulajdonságokat, elsősorban a véges igével (*verbum finitum*) alkotott mondatok úgynevezett szabad szórendjét, másrészt a nyelvtan tárgyalásának célszerű csoportosítását, például az alárendelő tagmondatok egymás közti típusazonosságát, illetve beágyazhatóságukat a különböző lexikai kategóriák alá, az igeneves tagmondatok számos típusát, amelyek ugyan egymástól különböznek az adott lexikai kategóriák alá való beágyazhatóságuk terén (pl. a határozói igeneves tagmondatok nem lehetnek vonzatok, a főnévi igenevesek igen), de ha nem együtt tárgyaljuk őket, jelentős általánosításoktól esnénk el, végül azt a tényt, hogy a holland modellben gyakorlatilag nincs helye a mellérendelt mondatoknak, és így tovább.

Ezért a négy nagy egységre osztott holland „mintával” szemben nyolc témára bontottuk a feladatot (zárójelben a témafelelős neve): 1. A főnév és a főnévi csoport (Alberti Gábor és Laczkó Tibor), 2. A véges igével alkotott egyszerű mondat szerkezete (Surányi Balázs), 3. A határozószók, névutók és szerkezeteik (É. Kiss Katalin), 4. Az ige és az igei csoport tulajdonságai (Bibok Károly), 5. A melléknévek és szerkezeteik (Bartos Huba), 6. A véges igéjű alárendelt mondatok (Gécseg Zsuzsanna), 7. Az igeneves tagmondatok (Laczkó Tibor és Alberti Gábor), 8. A mellérendelés és az ellipsisz tulajdonságai (Bánréti Zoltán).

Alapvetően kétféle feladattal néztek szembe az egyes fejezetek írói: a) az eddig Magyarországon vagy máshol elvégzett és publikált kutatások eredményeinek összefoglalása, egységes leírásban való egyesítése, és b) a teljes grammatikai feldolgozáshoz szükséges

hiánypótló kutatások elvégzése és ezek eredményeinek az egységes keretbe való beillesztése. A két feladattípus természetesen a kialakított nagyobb fejezetekben keveredett, hiszen például a tagadás különféle kérdéseivel sokan foglalkoztak már a szakirodalomban, de a kérdéskörnek így is maradt számos feltáratlan részterülete (vö. az alábbi 3.2. pontban a tartalomjegyzékben a *Sentence structure* kötet 5.3, 5.4, 5.5 pontjait).

A kutatási tervnek megfelelően nem nyelv- vagy grammatikaelméleti eredményeket céloztunk meg, azaz nem elveket, paramétereket, szabályokat közlünk, hanem a szerkezetek típusait, ezek jellemző sajátosságait kifejezetten leíró nyelvtanként, de a szokásos korlátozott terjedelmet és példakört messze meghaladva a lehető legnagyobb teljességre törekedve. Ez ugyanakkor azt is magával hozta, hogy az elkészült munkában a minimálisan szükségesnél eltekintve nincsen jelen a generatív nyelvészeti terminológia, csakis olyan elemei, amelyek már behatoltak a leíró nyelvtani elemzésekbe is (pl. argumentumok, unakkuzatív, beágyazás stb.), valamint nem ábrázoltunk az ebben az irányzatban bevett mozgató műveleteket, illetve ágrajzokat.

A témacsoportok munkáját a teljes kutatóközösség rendszeres értekezletein tekintettük át és egyeztetjük: ezeket félévente tartottuk meg, és a bevezető konferenciánkra meghívtuk a holland projekt vezető munkatársát, Hans Broekhuist. A projektkonferenciák között a témacsoport-vezetők tartottak egyeztető értekezleteket. A projekt adminisztrációs munkáját a csoport egyik tagja, egyben a NYTI tudományos titkára, Hegedűs Vera végezte.

3. Eredmények

A befejezett kutatás eredményeképpen a 121 közleményen (szakcikk, könyvfejezet, konferenciaabsztrakt) kívül több ezer oldalnyi nyelvtani leírás készült el, minden korábbit meghaladó mélységben, alaposággal és részletességgel, és esik át folyamatosan lektoráláson, nyelvi ellenőrzésen és (fő)szerkesztésen, aminek a következtében több kötet, illetve számos fejezet még nincsen meg végleges, közölhető változatában (de l. a 4. pontot is). A generatív jellegű megközelítésből következik, hogy az adott témakör minden részletét körbejárja a kutató és a grammatikalitás, illetve elfogadhatóság szerint jelölt számos példával illusztrált bemutatás alapján teszi meg általánosításait, ad csoportosításokat a feltérképezett jelenségegyüttesre és vonja le a konklúziókat. Mivel jelen esetben nem egy szűken lehatárolt téma kutatásáról volt szó, hanem a magyar nyelvtan teljességének a lehető legjobban részletezett bemutatásáról, kutatási beszámolóinkban azt az eljárást követtük, hogy a projektum végeredményének tekinthető kötetsorozatot háromféleképpen mutatjuk be, illetve illusztráljuk:

- 1) rövid áttekintés folyamatos szövegben az egyes nagy témák, azaz kötetek tartalmáról (5 oldal terjedelemben),
- 2) a teljes projekt végleges téma-, illetve tartalomjegyzékének bemutatása – de általában csak a 3. tizedesjegyre lebontva (10 oldal terjedelemben),
- 3) az Amsterdam University Pressnél kiadás előtt álló kötet (pontosabban két nyomtatott kötetben megjelenő) oldalszámokkal is ellátott teljes tartalomjegyzékének közlése (6 oldal terjedelemben).

3.1. Az eredmények rövid áttekintése

Nouns and noun phrases

A főnév és a főnévi csoport rendkívül sok érdekes leírási problémát vet föl, melyeket a kötet szisztematikus tárgyalásban mutat be. A [\pm HUMAN] jegy jelentőségét a visszautalások rendszerén keresztül mutatja be, de az NP különböző mondatbeli szerepétől is függ a koreferencia megvalósulása. Három nagyobb csoportban tárgyalja a főnevek típusait: tulajdonnév, köznév és relációs főnév. A nominalizációk csoportjait részben a forrásukat alkotó szófajok (igék, melléknevek, főnevek) részben argumentumszerkezetük szerint elemzi,

megkülönböztetve forrásszófaji és főnévi tulajdonságaikat egymástól. Külön fejezet foglalkozik a főnévi összetételekkel. A kötet második nagy egysége a főnevek szintaktikai betagozódását tárgyalja: vonzataikat, módosítási lehetőségeiket, az appozitív szerkezeteket, és vadonatúj témaként az ún. osztályozó kifejezéseket (pl. *darab, liter, szem*). Jelentős figyelem jut a névelőkre és mutatószókra, valamint a számnevekre és kvantorokra is. Az NP-k mondatbeli helyét, illetve a névmások típusait és jellemzőit is bemutatjuk.

Sentence structure

A kötet a magyar mondat általános szintaktikai leírását nyújtja. Fókuszában az egyszerű mondat áll; csak azokon a pontokon tér ki beágyazott tagmondatot tartalmazó összetett mondatokra, ahol az adott nyelvtani jelenség leírása ezt elengedhetetlenné teszi. A bevezető fejezet a legfontosabb alapfogalmak tisztázása és a hagyományos nyelvtanokban is megkülönböztetett fő (és kisebb) mondat típusok taxonómiája mellett a magyar mondatszórend meghatározó jellemzőit tekinti át. Ez a fejezet nem csak ahhoz járul hozzá, hogy a kötet további fejezeteit amennyire lehet, egymástól független, önállóan is értelmezhető egységekké tegye, hanem kiindulópontként szolgál a finit, illetve nem-finit mondatbeágyazásokkal foglalkozó kötetek olvasásához is. A következő fejezetek a magyar ige előtti mező szintaxisának meghatározó tényezőit veszik sorra: így a topik–komment és a fókusz–háttér tagolást, valamint a logikai hatókörrel bíró kvantorok és tagadó elemek mondattanát. Egy-egy terjedelmes fejezet tárgyalja az igeidő és nézőponti (külső) aspektus, és a mód és modalitás szintaktikai és morfoszintaktikai vonatkozásait; az ige utáni, szabad szórendű mondat szakasz mondattanát; valamint a kérdő és felkiáltó mondatokat.

Bár tartalmát illetően a kötet a szűken vett grammatikai leírás határain belül marad, ahol releváns, a mondattani jelenségeket egységben kezeli azok szemantikai-pragmatikai vonatkozásaival. Így egyebek mellett külön alrészben szentel a magyarban szórendileg jelölt topik és fókusz megfelelő jelentéstani jellemzésének is. Nyelvészeti jelentőségük ellenére számos, a kötetben bemutatott témáról mindeddig nem állt rendelkezésre átfogó, részletes grammatikai leírás. Ezek között ugyanúgy találunk központi jelentőségű tárgyköröket (pl. a több kérdőszót tartalmazó kérdések egyes típusainak mondattana, vagy az ige utáni mező szórendjét befolyásoló tényezők), mint az elméleti nyelvészeti elemzés részéről eddig kevesebb figyelemben részesülő, meglehetősen szórványosan feldolgozott témákat (pl. a kettéhasított és kettőzött topikok vagy a felidéző névmást tartalmazó topicalizációs szerkezetek).

Postpositions and postpositional phrases

A kötet először lehatárolja az adpozíciók és adpozíciós kifejezések heterogénnek tűnő osztályát, meghatározva a kategória formai kritériumait. Az adpozíciós kifejezések között tárgyaljuk a névutós és határozóragos kifejezéseket, a határozószókat valamint az igekötőket is. A PP-k hagyományos szemantikai felosztását is érintjük a kötetben.

Ezután az adpozíciós kifejezések belső szerkezetével foglalkozunk. Tárgyaljuk az intranszitiv, bővítetlen adpozíciókat (határozókat, igekötőket), majd a főnévi, melléknévi, és névutós kifejezéssel bővülő adpozíciókat, végül a mondatbővítményt bevezető vonatkozó határozószókat. Foglalkozunk az adpozíciók módosítóival is. Új eredményként bemutatjuk a korábbi irodalomban csak említés szintjén megjelent szórendi variációkat a névutó és bővítménye, valamint módosítói között, leírva a korlátozásokat és lehetőségeket a névutók „prepozíciós” használatát illetően is.

Külön tárgyaljuk az argumentum, a predikátum és az adjunktum szerepű adpozíciós kifejezéseket. Az argumentumok között jellemezzük az igei, melléknévi és névszói alaptagot bővítő PP-eket. A névszót bővítő PP-kkel kapcsolatban elemezzük a PP-extrapozíciót, illetve azokat az eszközöket (*való, -i* képző), melyek lehetővé teszik PP-bővítmény prenominális

módosítóként való megfogalmazását. A predikatív PP-k között az igekötőket és a határozóragos igemódosítókat tárgyaljuk. A PP-adjunktumok között megkülönböztetjük a predikátumhatározókat, a mondathatározókat és a kétértelmű határozókat, és leírjuk ezek eltérő mondatbeli helyét, prozódiaját és hatókörét.

Két különleges kategóriát is felállítottunk: az argumentumok és adjunktumok között köztes helyet elfoglaló thematikus adjunktumok, valamint az aspektuális okokból kötelező adjunktumok osztályát.

Verb phrases in general and finite verb phrases

Ez a kötet az igével és az igei csoporttal foglalkozik általában, valamint a ragozott ige szerkezeteket tárgyalja. Az ige morfológiai jellemzését (ragozási kategóriák és szóképzési minták), valamint szintaktikai és szemantikai típusait tartalmazó első fejezet után a többi az igei csoport felépítését és a mondatba való beépülését befolyásoló tényezőket veszi sorra, az ige szóközi ábrázolására és főleg a lexikai-szemantikai reprezentációra támaszkodva.

Mint ismeretes, az igei csoportok belső struktúrájának meghatározásában a döntő szerepet az argumentumszerkezet és a thematikus viszonyok játsszák (2. fejezet). Az ige által denotált események időbeli lezajlásának különböző módjai lehetségesek, amelyek az aspektus és az akcióminőség terminusaiban írhatók le (3. fejezet).

Mivel az argumentumok száma (lexikai-)szemantikai és szintaktikai szinten nem mindig mutat teljes korrelációt egymással, részletesen megvizsgáljuk az egyezéseket és eltéréseket. A 4. fejezetben az ige azon szintaktikai osztályainak leírása található, amelyeknél a szintaktikai argumentumok száma megegyezik a szemantikai argumentumokéval. A hagyományos intranszítív/transzítív megkülönböztetést többszörösen meghaladva, egyrészt, a tárgyatlan ige esetén szétválasztjuk a nem ergatív és a nem akkuzatív igeiket, másrészt, a tárgyasak között vannak direkt és indirekt tárgyasak azon az alapon, hogy mindezek NP jellegű bővítései az igeiknek. Az NP-komplementumokon kívül lehetnek adpozicionális és adverbialis kategóriájú argumentumok, sőt nemcsak szó szerkezet méretű, hanem mondatnyi bővítések. Bemutatjuk azokat az igeosztályokat is, amelyek tagjai egynél több bővítéssel állhatnak. (Bővítésként itt csak az argumentum értendő, nem véve ide a szabad határozót, azaz az adjunktumot.)

Az 5. fejezet az ige néhány levezetett szintaktikai osztályát tárgyalja, ahol az argumentumszerkezet szintaktikai változása (a morfológiai képzéssel együtt) egyúttal rendszerint a szemantikai argumentumok számától való eltérést is eredményezi (reflexív, reciprok, kvázipasszív, személytelen ige).

A 6. fejezet kellő tüzetességgel sorra veszi a szemantikai argumentumok realizációjának olyan speciális eseteit, mint a pusztá (névelőtlen) köznevek, az implicit argumentumok és a többszörös argumentumrealizáció, azaz a szintaktikai alternációk. Az utóbbiak között az argumentumszám csökkenését és növekedését, valamint az argumentumszámot nem befolyásoló váltakozások különböző eseteit mutatjuk be.

Az ige funkcionális csoportjaira (segédige, kopula és funkció-, azaz „könnyű” ige) a lexikai (fő)igék tárgyalása után a hetedik, egyben utolsó fejezetben térünk ki.

Adjectival phrases

A kötet a magyar mondatban egy viszonylag „alulkutató” területét, a melléknevek általános morfológiai és szintaktikai tulajdonságait, valamint ezzel összefüggésben az összehasonlító szerkezetek szintaxisát vizsgálja. A bevezető fejezet a melléknév kategóriájának lehatárolási problémáit, a határozószókkal való összefüggést tisztázza. Külön fejezet foglalkozik a melléknévképzéssel, ezen keresztül pedig a melléknév mint szófaj meghatározhatóságával, a kategória-határvonal élességének-életlenségének kérdésével. A 3. fejezet a melléknevek

bővítményi szerkezeteit veszi számba, különös hangsúlyt fektetve az összehasonlítás konstrukcióira, melyek átfogó, szisztematikus elemzésével korábban adós volt a magyar nyelv tudomány – csakúgy, mint a záró alrészben tárgyalt értelmezős szerkezetek koherens kezelésmódjával. A 4. fejezet további alrészei pedig a melléknevek „külső szintaxisának”, a funkciói szerinti beágyazhatóságának körülményeit vizsgálja. Így sorra veszi a melléknevek jelzői és predikatív használatát (mind elsődleges, mint másodlagos predikátumként), valamint az argumentumként megjelenő melléknévi kifejezések szintaktikai tulajdonságait.

Non-finite and semi-finite verb phrases

A kötet a magyar nyelv generatív leírásának egyik legjobban feldolgozott részét tárgyalja: az igeneves szerkezetekkel számos doktori értekezés foglalkozott itthon és külföldön. Ennek ellenére maradt még számos további kutatásra váró problémakör, például az igekötők sajátos elhelyezkedési kérdései, az igeneves tagmondatok belső szórendje, illetve beilleszkedése a beágyazó mondatba, és így tovább. A melléknévi és határozói igenevek különféle altípusai és változatos tulajdonságai is számos újtonságot hordoznak, például a tagmondaton belüli alanyeset kérdéskörében. A szóképzés és az igenevesség határán lévő szerkezetek elemzése és rájuk vonatkozó kritériumaik tisztázása is új kutatást valósít meg.

Finite embedding

A kötet az elmúlt 25 év tudományos eredményeit rendszerezve átfogó leírást ad a véges ígét tartalmazó alárendelések témaköréből. A téma eddigi legrészletesebb, 1992-es feldolgozása óta eltelt időben több nemzetközi és hazai szakcikk született a témában, de ezek a munkák az alárendeléseknek csak bizonyos elméleti szempontból problematikus részterületeit vizsgálták, szintén a generatív grammatika elméleti és technikai apparátusára építve.

Jelen kötet az eddigi leírások hiányosságait és következetlenségeit kiküszöbölve minden eddiginél pontosabb kritériumok mentén határolja el az alárendelést más összetett mondati szerkezet típusoktól, és e kritériumok segítségével a hagyományos leíró nyelvtanoktól merőben eltérő módon definiálja az alárendelés altípusait. A szerkezet típusok bemutatása során nagyban épít az eddigi kutatási eredményekre, ugyanakkor meg is haladja azokat, mert átfogó és elméleti kerettől független rendszerezésre törekszik, és a kötet szerzőinek legújabb kutatási eredményeit is megjeleníti.

Az alárendelés típusainak bemutatásán túl olyan szerkezeti sajátosságokra is kitér, melyek a CGRH sorozat más kötetekben is fontos szerephez jutnak: ilyenek pl. a hosszú topik-, fókusz- és kérdőszómozgatás elvei, továbbá az argumentum-típusú alárendelésekben tipikusan megjelenő mutató, ill. vonatkozó névmások.

A leírásokat egy sor nem túl bonyolult, ugyanakkor életszerű példamondat illusztrálja, melyekben néhány paraméter szisztematikus variálása révén mutathatók be a szerkezetek háttérében meghúzódó alapelvek.

Coordination and ellipsis

Ez a kötet azt mutatja be, hogy a mellérendelés és meghatározó összetevőik, a kötőszók sokkal színesebb, izgalmasabb képet adnak annál, mint amit eddig leírtak róluk a magyarban.

A szintaktikai tulajdonságaik, szerkezetépítő funkcióik és szemantikai jegyeik nagyon sajátos interakcióit jellemezzük. Ilyenek a kötőszók szintaktikai szerkezetképző funkciói, bemutatjuk, hogy többfajta szerkezetképző funkciót is képesek ellátni, különböző szórendi pozíciókból és ez interakcióban van a tagmondat-ellipszis típusaival való összeférhetőségükkel, illetve összeférhetetlenségükkel.

A mellérendelő kötőszó olyan különleges szintaktikai fej, amely meghatározott bővítményeket kíván meg. Ezek száma és szintaktikai kategóriái a mellérendelő kötőszó-osztályok szerint eltérő. Bemutatjuk, hogy a kötőszók ilyen szintaktikai

tulajdonságai korrelálnak a kötőszó jelentése alulspecifikáltságának fokával: vannak kötőszók, melyek jelentése mindig kiegészül a tagmondatokból eredő jelentésmozzanatokkal, vannak, amelyek jelentése interakcióban áll a tagmondatok jelentésével és vannak kötőszók, melyek hozzáadják önmön konstans lexikai jelentésüket az összetett mondat jelentéséhez.

Nagy figyelmet fordítunk az ellipsis szintaktikai vonásainak leírására. A magyar nyelv szórendje és gazdag morfológiája széles tárházát adja a mellérendelő tagmondatok közti ellipsziseknek. Az igei szerkezet, a teljes tagmondat, önmagában a főnévi szószerkezet, a birtokos szerkezetnek a birtok tagja, a határozói szószerkezet, valamint a szószerkezeteknek a lexikai fejei (a főnévi, a melléknévi és a határozószói lexikai fejek), sőt az összetett szavakat alkotó egyes szavak önmagukban is ellipsis alá eshetnek. Ezek az opciók függenek az ellipsis irányától, azaz attól a relációtól, amely az ellipszist engedélyező és az ellipsis alá eső mondat-tartományok között fennáll. Így az ellipsis engedélyezése lehet előreható és lehet hátraható irányú, a két relációtípus között izgalmas különbségeket írunk le.

A kötetek tematikája és szóhasználata természetesen igazodik a generatív grammatikában elfogadottakhoz, de az a magyar olvasó is minden releváns információt megtalál benne, aki a hagyományos nyelvtanok kategóriáit és mondatrészeit keresi benne.

3.2. A teljes projekt témalistája, illetve tartalomjegyzéke

Itt a kutatási eredmények viszonylag részletes tartalom-, azaz témajegyzékét mutatjuk be, amely jól mutatja egyrészt a tematikai gazdagságot, másrészt az elemzések „mélységi fokát” is. Az itt közölt tartalomjegyzék számos ponton különbözik a pályázatban felvázolt tématervtől, és ez már maga is a kutatás egyik fontos eredménye, mivel épp a felmerült kérdések alapos vizsgálata készítette módosításokra a résztvevő kutatókat, illetve a témacsoport-vezetőket, azaz a készülő kötetek szerkesztőit. Maguknak a nagy témáknak („köteteknek”) az elnevezése nem hordoz újdonságot, de az egyes részfejezetek címe is már orientálja az olvasót arról, hogy vagy a jelenségeknek a leírásban alkalmazott csoportosítása, vagy – és többnyire – maga a leírás teljesen új. Bár ez a tartalomjegyzék is terjedelmes, de még így is általában csak a harmadik tizedesjegyig részleteztük az egyes témaköröket (kivéve az első témakört, mivel azt teljes részletességgel is megadjuk alább.

Átfogó magyar nyelvtan – Comprehensive Grammar Resources: Hungarian

Nouns and noun phrases

1. Nouns – characterization and classification
 - 1.1 Characterization
 - 1.2 Classification
 - 1.3 Derivation of nouns
2. Complementation in noun phrases
 - 2.1. Complementation
 - 2.2. Modification in noun phrases
 - 2.3. Appositive constructions
 - 2.4. Classifiers
 - 2.5. Articles and demonstratives
 - 2.6. Numerals and quantifiers
 - 2.7. Bibliographical notes
3. Nouns: external syntax
 - 3.1. Syntactic functions of noun phrases
 - 3.2. Syntactic positions of noun phrases
 - 3.3. Bibliographical notes
4. Pronouns

- 4.1. Introduction
- 4.2. Personal pronouns
- 4.3. Anaphors
- 4.4. Bibliographical notes

Sentence structure

- 1. Introduction
 - 1.1. Overview of clause structure
 - 1.1.1 The syntax of the preverbal domain
 - 1.1.2 Neutral vs. non-neutral verb positions
 - 1.1.3 Postverbal “free” constituent order
 - 1.1.4 Overview of volume
 - 1.2. Taxonomy of clause types
 - 1.2.1 Root vs. embedded
 - 1.2.2 Finiteness
 - 1.2.3 Force and mood
 - 1.2.4 Minor sentence types
 - 1.2.4.1 Verbless clauses
 - 1.2.4.2 Other verbless constructions
 - 1.2.4.3 Non-sentential utterances
- 2. Topics
 - 2.1. The interpretation of topics
 - 2.1.1 Ordinary topics
 - 2.1.2 Contrastive topics
 - 2.2. The syntax of topics
 - 2.2.1 Topic-Comment Articulation
 - 2.2.2 Topic Types
 - 2.2.3. Multiple Topics
 - 2.2.4 The grammatical functions of topics
 - 2.2.5. The topic dependency
 - 2.2.5.1. The structural relation of the topic and the comment
 - 2.2.5.2. Syntactic properties of the topic dependency
 - 2.2.5.3. Split topics
 - 2.2.5.4. Topic doubling
 - 2.2.1 Introduction
 - 2.2.2 The topic/comment partitioning
 - 2.2.3 Ordinary topics
 - 2.2.4 Left dislocated topics and contrastive topics
 - 2.2.5 Multiple topics
 - 2.2.6 Verbal predicate topicalization
 - 2.2.7 Topic doubling
- 3. Focus
 - 3.1. The interpretation of focus
 - 3.1.1 Information focus and newness
 - 3.1.2 Identificational predication, exclusion/exhaustivity
 - 3.1.3 Contrastivity: Explicit and implicit contrast
 - 3.1.4 Non-focusable elements and default foci
 - 3.1.5 Truth-conditional focus particles
 - 3.2. The syntax of structural focus
 - 3.2.1 Focus/background partitioning
 - 3.2.2 Non-verbal term focus
 - 3.2.3 Verbal predicates in focus
 - 3.2.3.1 Verb focus
 - 3.2.3.2 Verum focus and emphatic affirmation

- 3.2.3.3 Pars-pro-toto verb phrase focus
- 3.3. Multiple foci
 - 3.3.1 Complex focus (pair-focus)
 - 3.3.2 True multiple foci and a post-verbal second occurrence focus
 - 3.3.3 Pre-verbal second occurrence focus
- 3.4. Focus and predication
 - 3.4.1 Predicational sentences and focus
 - 3.4.2 Specificational predication and focus
 - 3.4.3 Equative sentences and focus
 - 3.4.4 Presentational sentences
- 3.5. Quantifiers in the structural focus position
 - 3.5.1 Quantifiers that must occupy the focus position: Counters
 - 3.5.2 Quantifiers that may occupy the focus position
 - 3.5.3 Quantifiers that cannot occupy the focus position
 - 3.5.4 N-words and minimizers in focus
- 3.6. Focus and lexical properties of verbs
 - 3.6.1 Stress avoiding verbs
 - 3.6.2 Stress attracting verbs
 - 3.6.3 Focus and verbs with obligatory adverbial adjuncts
- 4. Quantifier phrases in the clause
 - 4.1 The interpretation of QPs in the quantifier field
 - 4.1.1 Scope
 - 4.1.2 Distributivity
 - 4.1.3 The increasingness restriction and non-admissible QP classes
 - 4.1.4 Information structural status
 - 4.2 The syntax of the quantifier field
 - 4.2.1 Position and recursion
 - 4.2.2 Movement properties
 - 4.2.3 QP classes in the quantifier field
 - 4.2.4 Existential indefinites in the quantifier field
 - 4.2.5 Free choice items
 - 4.2.6 N-words
 - 4.2.7 ValaXP is NPIs
 - 4.3. Foci in the quantifier field
 - 4.3.1 Also-phrases
 - 4.3.2 Even-phrases
 - 4.3.3 Also/even modifying the predicate phrase
 - 4.4. QPs in the structural focus position
 - 4.5. Post-verbal QPs
 - 4.5.1 Increasing QPs
 - 4.5.2 Counting QPs
 - 4.2.4 Existential indefinites
 - 4.5.5 Free choice items
 - 4.5.6 N-words
 - 4.5.7 ValaXP is NPIs
- 5. Negation in the clause
 - 5.1. Clausal negation
 - 5.1.1 Negation and the predicate
 - 5.1.2 The position of negation in the pre-verbal field
 - 5.1.2.1 QPs in the quantifier field and negation
 - 5.1.2.2 Focus and negation
 - 5.1.3 Metalinguistic negation
 - 5.1.4 Special negation particle in imperatives (and subjunctives): Ne
 - 5.2 Constituent negation
 - 5.3. *Sem*

- 5.3.1 *Sem* VM V order
- 5.3.2 VM *sem* V order
- 5.3.3 XP *sem* V order
- 5.4. Negative Concord
 - 5.4.1 NC with clausal negation
 - 5.4.2 NC without clausal negation
 - 5.4.3 N-word+sem-particle
 - 5.4.4 N-words and minimizers in focus
 - 5.4.5 Post-verbal n-words
- 5.5. Double Negation
 - 5.5.1 Two pre-verbal negations (*nem nem* V, *sem nem* V)
 - 5.5.2 Negation above and below focus
 - 5.5.3 Double Negation with two n-words
- 6. Modality and mood
 - 6.1 Indicative
 - 6.2 Subjunctive and imperative
 - 6.3 Epistemic, deontic, bouletic etc. modality
 - 6.4 Conditional and optative
- 7. Verbal Modifiers in the clause
 - 7.1. VM classes
 - 7.1.1 Verbal particles
 - 7.1.2 Bare NPs
 - Bare plurals
 - Bare singulars
 - The argument types of bare NPs
 - 7.1.3 Secondary predicates;
 - 7.1.4 Locatives;
 - 7.1.5 Dependent infinitival verbs;
 - 7.1.6 Other VMs
 - 7.2. The neutral pre-verbal position of VM
 - 7.2.1 VM—V adjacency
 - 7.2.2 Constituency in the VM—V—XP* sequence
 - 7.3. Verbal Modifiers in other positions in the clause
 - 7.3.1 VM as topic
 - 7.3.2 VM+is
 - 7.3.3 VM as focus
 - 7.3.4 VM X V orders
 - 7.3.5 VMs in the post-verbal field
- 8. Postverbal “free” word order
 - 8.1. Freedom of constituent order
 - 8.2. Prosody and interpretation
 - 8.2.1 Order and phonological weight;
 - 8.2.2 Stress and scope of post-verbal QPs
 - 8.2.3 Parentheticals
 - 8.3. “Free” constituent order and subject/object (a)symmetries
 - 8.4. Extraposition and “discontinuous constituents”
- 9. Interrogatives and exclamatives
 - 9.1. Polar questions
 - 9.1.1 Word order and prosody;
 - 9.1.2 The *-e* particle;
 - 9.1.3 Discourse particles
 - 9.2. Single Wh-questions
 - 9.2.1 Wh-phrase and the verb
 - 9.2.2 Wh-phrase and focus
 - 9.2.3 Wh-phrase and negation;

- 9.2.3 Types of wh-phrases
- 9.2.4 Wh-phrases and D-linking
- 9.2.5 Why; *Hogyhogy*
- 9.2.6 Echo questions
- 9.3. Multiple Wh-questions
 - 9.3.1. Multiple wh-fronting
 - 9.3.1.1 (Non-)adjacency in the wh-sequence;
 - 9.3.1.2 Answerhood conditions, specificity and sorting keys
 - 9.3.1.3 Superiority
 - 9.3.2. The “English” pattern (with wh-in-situ)
 - 9.3.2.1 Answerhood conditions and specificity;
 - 9.3.2.2 Superiority;
 - 9.3.2.3 Restrictions;
 - 9.3.2.4 Echo multiple questions
- 9.4. Conjoined Wh-phrases
 - 9.4.1 Clausal conjunction
 - 9.4.2 Local conjunction
- 9.5. Exclamatives
 - 9.5.1 Wh-exclamatives
 - 9.5.1.1 Types of exclamative phrases
 - 9.5.1.2 The position of exclamative phrases, and optionality verb inversion
 - 9.5.1.3 Differences between questions and exclamatives
 - 9.5.2 Non-wh-exclamatives
- 10. Stress and intonation in the sentence
- 10.1 Introduction
- 10.2 Stress and Intonation in Hungarian
 - 10.2.1 Basic concepts: intonation, stress, accents; the need for a notation
 - 10.2.2 The Intonation Phrase
 - 10.2.3 Terminal contours
 - 10.2.4 Scalar contours and preparatory contours
 - 10.2.5 Relative peak heights, downdrift and upstep
- 10.3 Intonation and Communicative Sentence Types
 - 10.3.1 Communicative sentence types
 - 10.3.2 Declarative sentences
 - 10.3.3 Imperative sentences
 - 10.3.4 Ordinary yes-or-no questions
 - 10.3.5 Yes-or-no questions with the question particle -e
 - 10.3.6 Yes-or-no questions with the interrogative word *ugye*
 - 10.3.7 WH-questions
 - 10.3.8 Alternative questions
 - 10.3.9 Exclamative sentences
 - 10.3.10 Truncated questions
- 10.4 The Intonational Features of Comment Constituents
 - 10.4.1 General remarks
 - 10.4.2 The intonation of comment constituents in positive sentences
 - 10.4.3 The intonation of comment constituents in negative sentences
- 10.5 The Intonational Features of Topic Constituents
 - 10.5.1 General remarks
 - 10.5.2 Intonation of the topic when the comment has a front-falling terminal contour
 - 10.5.3 Intonation of the topic when the comment has a non-front-falling terminal contour

Postpositions and postpositional phrases

1. Introduction

1.1. The characterization of the category adposition (postpositions, case endings)

- 1.2. The formal classification of adpositions and adpositional phrases (dressed, naked, PPs grammaticalized into ADVs etc.)
- 1.3. The semantic classification adpositional phrases
2. The internal syntax of adpositional phrases
 - 2.1. Complementation
 - 2.1.1. Intransitive
 - 2.1.2. Nominal complements (pro complements)
 - 2.1.3. Adjectival complements
 - 2.1.4. Adpositional complements
 - 2.1.5. Clausal complements
 - 2.2. Modification
3. PPs used as arguments
 - 3.1. PPs used as verbal arguments
 - 3.2. PPs used as adjectival arguments
 - 3.3. PPs used as nominal arguments
4. PPs used as secondary predicates
5. PPs used as adjuncts
 - 5.1. Predicative adjuncts
 - 5.2. Sentential adjuncts
 - 5.3. Ambiguous adjuncts
6. Borderline cases
 - 6.1. Thematic adjuncts
 - 6.2. Obligatory adjuncts

Verb phrases in general and finite verb phrases

1. Verbs: characterization and classification
2. Argument structure
 - 2.1 Lexical-semantic representations of verbs
 - 2.1.1 Meaning decomposition
 - 2.1.2 Arguments and semantic/thematic roles
 - 2.2 Syntactic distinctions
 - 2.2.1 Arguments vs. complements
 - 2.2.2 Arguments/complements vs. adjuncts
 - 2.2.3 Obligatory vs. optional complements
- 2.3 Verbal modifiers and their types
3. Event structure and aspect
 - 3.1 Lexical and compositional aspect
 - 3.2 Aktionsart
 - 3.3 Secondary predication (complementives)
 - 3.4 Progressive and existential aspects
 - 3.5 The relationship between aspect and other functional categories
4. Syntactic classes of verbs
 - 4.1 Two types of intransitive verbs: unaccusatives and unergatives
 - 4.2 Transitive verbs: NP-complementation
 - 4.2.1 Direct, indirect and quasi-objects
 - 4.2.2 Ditransitive verbs
 - 4.3 PP-complementation
 - 4.4 AdvP-complementation
 - 4.5 Clausal complementation
 - 4.5.1 Infinitival complements
 - 4.5.2 Embedding
5. Syntactic classes of derived verbs
 - 5.1 (Quasi-)passive and impersonal constructions
 - 5.2 Reflexive, reciprocal and middle verbs

- 5.3 Causativization
- 6. Special ways of the argument realization
 - 6.1 Verbs with bare (common) noun arguments
 - 6.1.1 Bare NPs as subjects
 - 6.1.2 Bare NPs as objects
 - 6.2 Verbs with implicit arguments
 - 6.2.1 Implicit subjects
 - 6.2.2 Implicit direct objects
 - 6.2.3 Implicit indirect objects
 - 6.3 Multiple argument realization/syntactic alternation
 - 6.3.1 Locative alternation
 - 6.3.2 Manner-of-motion verbs
 - 6.3.3 Sound emission verbs
 - 6.3.4 Verbs of spatial configuration
 - 6.3.5 Other alternations
- 7. Non-lexical verbs
 - 7.1 Auxiliaries
 - 7.2 The copula and its cognates
 - 7.3 Light verb constructions

Adjectival phrases

- 1. Definition, distribution, properties of adjectives
 - 1.1. Adjective: distributional properties; adjectives contra nouns, participles, adverbs, numerals, determiners
 - 1.2. Semantic classification and interpretation: set-denoting, kind-denoting, restrictive, non-restrictive, evaluative, relational, modal, implicit, adverbial, relative, absolute, scalar, other
 - 1.3. Syntactic classes of adjectives: general, only attributive, only predicative, other
 - 1.4. Pro-Adjectives *ilyen, olyan*, etc.
- 2. The derivation of adjectives: lexical vs syntactic
 - 2.1. Introduction
 - 2.2. The register of the derivation of adjectives
 - 2.3. Productivity in the derivation of adjectives
- 3. Internal syntax
 - 3.1. Complementation
 - 3.1.1. Argument structure, thematic roles: One-place, two-place predicates
 - 3.1.2. Complement structure: Case-marked DPs, postpositional phrases, finite clauses, nonfinite clauses, other
 - 3.2. Modification: Intensifiers, adverbials
 - 3.2.1. Scalar and absolute adjectives
 - 3.2.2. Intensifiers
 - 3.2.3. Adverbials
 - 3.3. Extended projections: Comparison
 - 3.3.1. Equative, comparative, superlative constructions
 - 3.3.2. Comparatives: phrasal, cases, clausal, mint clauses, modification of comparatives
 - 3.3.3. Superlatives: absolute, relational interpretations
- 4. External syntax
 - 4.1. Attributive use
 - 4.1.1. Multiple adjectives, coordination versus stacking, relative order in stacking, constraints on coordination
 - 4.1.2. Prenominal APs, Adjectival 'small clauses'
 - 4.1.3. APs with quantified head nouns: reversed order as N – AP
 - 4.1.4. Ellipsis in APs, A as N(P)
 - 4.2. Predicative use
 - 4.2.1. Copular and semi-copular constructions
 - 4.2.2. Number agreement

- 4.2.3. Adjectives as secondary predicates. case-marking of APs as secondary predicates
- 4.3. Nominal use: APs as subjects, objects, case-marked DPs
 - 4.3.1. APs as subjects
 - 4.3.2. APs as objects
 - 4.3.3. APs as case-marked DPs
 - 4.3.4. Pronominalization of the AP
- 5. Appositive constructions
 - 5.1. Appositive constructions
 - 5.2. Agreement
 - 5.3. Free ordering in disjoint constructions
 - 5.4. Subordination versus coordination
 - 5.5. Appositive construction as forward ellipsis
 - 5.6. Summary

Non-finite and semi-finite verb phrases

- 1. Introduction
- 2. Subject and object control constructions
 - 2.1. Subject and object control verbs
 - 2.2. The inner structure of the infinitival phrase
 - 2.3. Long distance object agreement?
- 3. Infinitival complex predicates
 - 3.1. The licensing of verbal complex formation
 - 3.2. The straight verbal complex
 - 3.3. The inverse verbal complex
- 4. Agreeing infinitives with a case-marked subject
 - 4.1. Their formal properties
 - 4.2. The distribution of the agreeing infinitive and the dative subject
 - 4.3. The source of the dative case
- 5. Adverbial participle phrases
 - 5.1. Adjunct adverbial participle phrases
 - 5.2. Predicative adverbial participle phrases
- 6. Adjectival participle phrases
 - 6.1. Present participle phrases
 - 6.2. Past participle phrases
 - 6.3. Future participle phrases
- 7. Verbal participle phrases
- 8. Summary

Finite embedding

- 1. Embedding versus coordination
 - 1.1. Definitions and criteria
 - 1.1.1. Coordination.
 - 1.1.1.1. Definitions
 - 1.1.1.2. Types
 - 1.1.2. Embeddig
 - 1.1.2.1. Definitions
 - 1.1.2.2. Comparison between coordination and embeddig
 - 1.2. Main types of embedded clauses
 - 1.2.1. Non-A and A-clauses
 - 1.2.1.1. Non-A clauses defined
 - 1.2.1.2. Non-A clauses: subtypes and examples
 - 1.2.2. A-clauses
 - 1.2.2.1. A-clauses defined
 - 1.2.2.2. Types of A-clauses: relative clauses
 - 1.2.2.3. Types of A-clauses: that-clauses

2. Non-argument clauses
 - 2.1. Concessive clauses
 - 2.2. Reason clauses
 - 2.3. Time clauses
3. Relative clauses
 - 3.1. Free relatives
 - 3.2. Relatives with pronominal heads; matching effects in relatives with pronominal heads
 - 3.3. Relatives with lexical heads
 - 3.4. Restrictive and nonrestrictive clauses
 - 3.5. Sentential relatives
 - 3.6. Comparative clauses
 - 3.6.1. Overview
 - 3.6.2. The internal characteristics of Hungarian comparative clauses
 - 3.6.3. The placement of Hungarian comparative clauses
 - 3.6.3.1. The comparative clause as the argument of a comparative degree marker
 - 3.6.3.2. Comparative clauses in equative constructions
 - 3.6.3.3. Comparative clauses as arguments of lexical elements (*eltérő, más, hasonló*)
 - 3.6.3.4. Comparative clauses as adverbials
 - 3.7. Conditional clauses
 - 3.8. Appositive relative clauses
 - 3.9. Correlative clauses; a type of correlatives: multiple relatives
 - 3.10. Pronominal heads and related relative pronouns (*annyi – amennyi, olyan – amilyen, etc.*)
4. That-clauses
 - 4.1. The empirical domain: definition, basic types
 - 4.2. That-clauses subcategorized for by the matrix predicate
 - 4.2.1. The correlate pronoun
 - 4.2.1.1. Demonstratives
 - 4.2.1.2. *Úgy*
 - 4.2.1.3. Personal pronouns
 - 4.2.2. The complementizer
 - 4.2.3. That-clauses as arguments
 - 4.2.4. That-clauses as adjuncts
 - 4.2.5. The matrix predicate
 - 4.2.5.1. Modality of the that-clause and verbal mood
 - 4.2.5.2. Tense in that-clauses
 - 4.3. That-clauses in NPs
 - 4.3.1. Fact, event NP
 - 4.3.2. Result NP
 - 4.3.3. Possessive NP
 - 4.4. 'Free' that-clauses (adverbial clauses of purpose, metonymical clauses of purpose, inside a free constituent)
 - 4.5. Control phenomena
 - 4.6. Special cases
 - 4.7. The wh-expletive construction
5. Long movement in complex clauses
 - 5.1. Definition, subtypes
 - 5.2. Long movement of several constituents at the same time
 - 5.2.1. Wh + Wh
 - 5.2.2. Wh + other
 - 5.2.3. Topic + Topic
 - 5.2.4. Topic + Quantifier/IsP
 - 5.2.5. Topic + Focus
 - 5.2.6. Quantifier + Focus
 - 5.3. Long wh-movement
 - 5.3.1. Definition

- 5.3.2. Motivation
- 5.3.3. Properties
 - 5.3.3.1. Showing no documented speaker variation
 - 5.3.3.2. Showing documented speaker variation
- 5.4. Long focus movement
 - 5.4.1. Definition
 - 5.4.2. Motivation
 - 5.4.3. Properties
- 5.5. Long topic movement
 - 5.5.1. Definition, general properties
 - 5.5.2. Constraints on the main verb
 - 5.5.3. Barriers on long topic movement
 - 5.5.4. Long extraction of constituents of dative, “*közül*” and relative partitives
 - 5.5.5. Referential properties of the topicalized constituent
 - 5.5.6. Agreement, case assignment
- 6. The positions of embedded clauses in the matrix sentence
 - 6.1. Introduction
 - 6.2. Embedded clauses in the topic field
 - 6.2.1. Discourse topic
 - 6.2.2. Contrastive topic
 - 6.2.3. Left dislocation
 - 6.3. Embedded clauses in the Quantifier position
 - 6.4. Embedded clauses in the Focus position
 - 6.5. Embedded clauses in the preverbal (VM) position
 - 6.6. Embedded clauses postverbally (regular postverbal constituents vs. extraposition)
 - 6.7. Long distance relations between pronominal/lexical heads and clauses (left dislocation vs. other cases, one constituent vs. separated)

Coordination and ellipsis

- 1. Coordination
 - 1.1 Types of conjunctions
 - 1.1.1 And-type versus binary conjunctions. Functions of And-type and binary conjunctions
 - 1.1.2 The morphological properties of conjunctions
 - 1.1.3 Overt and “covert” conjunctive heads
 - 1.1.4 The double function of And-type conjunction (a “quantifier-like” (plurality-producing) and a “pronominal” (agreement inducing) aspect).
 - 1.1.5 Conventional implications indicated by binary conjunctions
 - 1.2. Agreement
 - 1.2.1 Agreement between coordinated NP-subject and Verb
 - 1.2.2 Agreement between of coordinated direct objects and Verb
 - 1.3 The structure of coordinate complexes
 - 1.3.1 Flat structure versus binary-branching constituency of coordinate complexes
 - 1.3.2 The asymmetry between conjuncts (binding; hosting conjunctions; conjunction floating)
 - 1.3.3 Clause-final conjunction-like elements
 - 1.3.4 Conjunctions without c-selection restrictions.
 - 1.3.5 Binary conjunctions with c-selection restrictions.
 - 1.3.6 External conjunct drop
 - 1.3.7 The respectively constructions
 - 1.4 Conjoined Wh-s
- 2. Ellipsis
 - 2.1 Forward Ellipsis (FWE)
 - 2.1.1 Conditions for recoverability of FWE
 - 2.1.2 FWE in coordinated clauses
 - 2.1.3 FWE in NPs
 - 2.1.4 FWE in compound words

- 2.1.5 Gapping
- 2.1.6 Fragment answers
- 2.2 Backward Ellipsis (BWE)
 - 2.2.1 Conditions for recoverability of BWE
 - 2.2.2 BWE in coordinated clauses
 - 2.2.3 BWE in NPs
 - 2.2.4 BWE in compound words
- 2.3 Sluicing
 - 2.3.1 Sluicing in single questions
 - 2.3.2 Sluicing in multiple questions
 - 2.3.3 Sluicing and conjoined Wh
 - 2.3.4 Sluicing after other A-bar elements

3.3. A kiadás előtt álló kötetek részletes tartalomjegyzéke

Már ez az előbbi, több mint 10 oldalas „rövid” tartalomjegyzék is jól illusztrálja az elvégzett munka mennyiségét, de alább bemásoljuk a jelenleg már kiadás előtt álló első két kötet, azaz az első témakör fentebb fél oldal terjedelmű témajegyzékét kibontó 6 oldalas teljes tartalmát az oldalszámokkal együtt, melyekkel az elvégzett munka mélységét és mennyiségét illusztráljuk, illetve bizonyítjuk.

NOUNS AND NOUN PHRASES

Chapter 1

Nouns: characterization and classification

Introduction 5

1.1. Characterization 5

1.1.1. The rich morphology of Hungarian (and morphological features as “genes” of grammar) 5

1.1.1.1. Introduction to the rich internal structure of the Hungarian noun 6

1.1.1.2. Annotations and allomorphs 7

1.1.1.3. Nominal features (number, person, case, definiteness and animacy) 9

1.1.1.3.1. Number 9

1.1.1.3.2. Person 13

1.1.1.3.3. Case 13

1.1.1.3.4. Definiteness and other degrees of referentiality 14

1.1.1.3.5. Animacy 20

1.1.1.3.5.1. Elementary observations about the animacy feature ([±HUMAN]) 21

1.1.1.3.5.2. The [±HUMAN] feature in subordination 24

1.1.1.3.5.3. Sentence-internal back-reference to a [±HUMAN] participant 31

1.1.1.3.5.4. The distribution of the [±HUMAN] feature in back-referencing 68

1.1.1.3.5.5. Back-reference to situations 80

1.1.1.4. Agreement 86

1.1.1.4.1. Agreement in number and person, and the definiteness of the object 86

1.1.1.4.2. Agreement in person 90

1.1.1.4.3. Agreement in number and case 90

1.1.1.5. The internal structure of Hungarian nouns 94

1.1.2. The internal structure of the noun phrase 97

1.1.2.1. The NP-domain 97

1.1.2.2. The determining domain of the noun phrase 107

1.1.2.3. Adjectival phrases and further modifiers in the noun phrase 123

1.1.2.4. Order of elements within the noun phrase: summary and exceptions 125

1.1.3. Syntactic uses and semantic functions of the noun phrase 132

1.1.3.1. Noun phrases as arguments 132

1.1.3.2. Noun phrases as adjuncts 138

- 1.1.3.3. Predicative use of the noun phrase 142
- 1.1.3.4. Summary and further syntactic uses and semantic functions of noun phrases 148

1.2. Classification 151

1.2.1. Proper nouns 151

- 1.2.1.1. Semantic properties 151
- 1.2.1.2. Syntactic properties 152
- 1.2.1.2.1. Proper nouns: prototypical and non-prototypical use 153
- 1.2.1.2.2. Proper nouns used as common nouns 174
- 1.2.1.2.3. Common nouns used as proper nouns 176

1.2.2. Common nouns 176

- 1.2.2.1. Semantic properties 177
- 1.2.2.2. Syntactic properties 178
- 1.2.2.2.1. Prototypical use 178
- 1.2.2.2.2. Non-prototypical uses 183
- 1.2.2.2.3. A special case: exclamative constructions 186

1.2.3. Relational and story/picture nouns 187

1.3. Derivation of nouns 191

1.3.1. Deverbal nouns 192

- 1.3.1.1. General properties of nominalization 193
- 1.3.1.2. ÁS-nominalization 196
- 1.3.1.2.1. Form of the derived noun 197
- 1.3.1.2.2. Relation to the base verb 202
- 1.3.1.2.2.1. Argument-structure inheritance 203
- 1.3.1.2.2.2. Information-structure inheritance 206
- 1.3.1.2.2.3. Basic types of input verbs 211
- 1.3.1.2.3. Restrictions on the derivational process 246
- 1.3.1.2.4. Nominal and verbal properties 280
- 1.3.1.2.4.1. Verbal properties 280
- 1.3.1.2.4.2. Nominal properties 315
- 1.3.1.2.4.3. Summary 328
- 1.3.1.3. Ó-nominalization 329
- 1.3.1.3.1. Form of the derived noun 332
- 1.3.1.3.2. Relation to the base verb 347
- 1.3.1.3.2.1. Argument-structure inheritance 348
- 1.3.1.3.2.2. Information-structure inheritance 357
- 1.3.1.3.2.3. Basic types of input verbs 362
- 1.3.1.3.3. Restrictions on the derivational process 386
- 1.3.1.3.4. Nominal and verbal properties 403
- 1.3.1.3.4.1. Verbal properties 403
- 1.3.1.3.4.2. Nominal properties 429
- 1.3.1.3.4.3. Summary 449
- 1.3.1.4. T-nominalization 450
- 1.3.1.4.1. Form of the derived noun 462
- 1.3.1.4.2. Relation to the base verb 472
- 1.3.1.4.2.1. Argument-structure inheritance 472
- 1.3.1.4.2.2. Information-structure inheritance 475
- 1.3.1.4.2.3. Basic types of input verbs 478
- 1.3.1.4.3. Restrictions on the derivational process 482
- 1.3.1.4.4. Nominal and verbal properties 489
- 1.3.1.4.4.1. Verbal properties 489
- 1.3.1.4.4.2. Nominal properties 492
- 1.3.1.4.4.3. Summary
- 1.3.1.5. HATNÉK-nominalization 501
- 1.3.1.5.1. Form of the derived noun 502

- 1.3.1.5.2. Relation to the base verb 511
- 1.3.1.5.2.1. Argument-structure inheritance 511
- 1.3.1.5.2.2. Information-structure inheritance 519
- 1.3.1.5.2.3. Basic types of input verbs 522
- 1.3.1.5.3. Restrictions on the derivational process 525
- 1.3.1.5.4. Nominal and verbal properties 527
- 1.3.1.5.4.1. Verbal properties 527
- 1.3.1.5.4.2. Nominal properties 532
- 1.3.1.5.4.3. Summary 541
- 1.3.1.6. Further types of deverbal nominalization 543
- 1.3.1.7. Summary 547
- 1.3.2. Deadjectival nouns 553*
- 1.3.2.1. Deadjectival SÁG-nominalization and the derivational suffix -itás 554
- 1.3.2.1.1. Form of the derived noun 554
- 1.3.2.1.2. Relation to the base adjective 560
- 1.3.2.1.2.1. Argument-structure inheritance 560
- 1.3.2.1.2.2. Information-structure inheritance 568
- 1.3.2.1.2.3. Basic types of input adjectives 570
- 1.3.2.1.3. Restrictions on the derivational process 573
- 1.3.2.1.4. Nominal and adjectival properties 575
- 1.3.2.1.4.1. Adjectival properties 575
- 1.3.2.1.4.2. Nominal properties 579
- 1.3.2.1.4.3. Summary 589
- 1.3.2.2. Conversional forms of nominalization 590
- 1.3.2.2.1. Form of the derived noun 591
- 1.3.2.2.2. Argument and information structure 593
- 1.3.2.2.3. Nominal and adjectival properties 595
- 1.3.2.2.3.1. Adjectival properties 595
- 1.3.2.2.3.2. Nominal properties 598
- 1.3.2.2.3.3. Summary 601
- 1.3.2.3. Other methods of deadjectival nominalization 602
- 1.3.2.4. Summary 603
- 1.3.3. Denominal nouns 603*
- 1.3.3.1. Denominal SÁG-nominalization 603
- 1.3.3.1.1. Form of the derived noun 604
- 1.3.3.1.2. Argument and information structure 610
- 1.3.3.1.3. Nominal properties 615
- 1.3.3.2. Subcategory preserving denominal nominalizations 624
- 1.3.3.3. Non-productive denominal nominalizers 626
- 1.3.3.4. Summary 628
- 1.3.4. Other cases 628*
- 1.4. Compounding 631**
- 1.4.1. Compounding as a word formation process 631*
- 1.4.2. Types of compounds 634*
- 1.4.2.1. Endocentric compounds 635
- 1.4.2.1.1. Input-argument realizing compounds 636
- 1.4.2.1.2. Input-adjunct realizing compounds (IAdjR) 647
- 1.4.2.1.3. Nominal-conceptual-argument realizing compounds (NArgR) 649
- 1.4.2.1.4. Nominal-adjunct realizing compounds (NAdjR) 651
- 1.4.2.2. Exocentric compounds 653
- 1.4.2.3. Coordinative compounds 653
- 1.5. Bibliographical notes 654**

Chapter 2

Nouns: internal syntax

Introduction: noun phrase layers 662

2.1. Complementation 662

2.1.1. General characterization of the complement zones 664

2.1.1.1. Complement zones of nouns in Hungarian? 664

2.1.1.2. Arguments of nouns 688

2.1.1.2.1. The external argument of nouns 688

2.1.1.2.2. Internal arguments of nouns 691

2.1.1.3. Argument order in complement zones 699

2.1.1.4. Operators in complement zones 712

2.1.1.4.1. Mind-quantifier 715

2.1.1.4.2. Is-quantifier 720

2.1.1.4.3. Focus 724

2.1.1.4.4. Negative focus 729

2.1.1.4.5. Negative quantifier 731

2.1.1.4.6. Wh-phrases 734

2.1.1.4.7. Summary 735

2.1.2. Tests for distinguishing arguments from adjuncts 739

2.1.2.1. Tests based on taking internal scope 744

2.1.2.2. Tests based on taking external scope 747

2.1.2.3. Tests based on precopular predicative constructions 751

2.1.2.4. Tests based on pronominalization 756

2.1.2.5. Tests based on extraction 762

2.1.2.6. Summary 767

2.1.3. Sentential arguments 774

2.2. Modification 775

2.2.1. Premodification 786

2.2.1.1. Attributive constructions 787

2.2.1.1.1. Adjunct-like attributive constructions 788

2.2.1.1.1.1. Form of adjunct-like attributive constructions 788

2.2.1.1.1.2. Internal-scope taking in the case of adjunct-like attributive constructions 797

2.2.1.1.1.3. External-scope taking in the case of adjunct-like attributive constructions 805

2.2.1.1.2. Argument-like attributive constructions 815

2.2.1.1.2.1. Form of argument-like attributive constructions 815

2.2.1.1.2.2. Internal-scope taking in the case of argument like attributive constructions 820

2.2.1.1.2.3. External-scope taking in the case of argument-like attributive constructions 828

2.2.1.2. Possessors 837

2.2.1.2.1. Basic data 838

2.2.1.2.1.1. Form of the possessor 838

2.2.1.2.1.2. Form of the possessee 845

2.2.1.2.2. Unmarked possessor 855

2.2.1.2.2.1. Internal-scope taking in the case of unmarked possessors 857

2.2.1.2.2.2. External-scope taking in the case of unmarked possessors 860

2.2.1.2.3. NAK possessor 865

2.2.1.2.3.1. Internal-scope taking in the case of NAK possessors 867

2.2.1.2.3.2. External-scope taking in the case of NAK possessors 869

2.2.1.3. A special position for non-possessor arguments before NAK possessor 875

2.2.1.4. Internal and external scopes: summary and complex cases 883

2.2.2. Postmodification 891

2.3. Appositive constructions 896

2.3.1. Definition and types of appositive constructions 896

2.3.1.1. Definition 896

2.3.1.2. Types of appositive constructions	897
2.3.1.2.1. Attributive and “identifying” appositions	897
2.3.1.2.2. Close and loose appositions	897
2.3.2. <i>Close appositive constructions</i>	901
2.3.2.1. Subtypes of close appositions	902
2.3.2.2. Intonation of close appositive constructions	904
2.3.2.3. Form of the elements in the close appositive construction	905
2.3.2.4. Morpho-syntactic considerations	906
2.3.2.4.1. Case suffixes	906
2.3.2.4.2. Pluralization	907
2.3.2.4.3. Agreement of the verb with the close appositive construction	909
2.3.2.4.4. Anaphoric relations	910
2.3.2.4.5. Omissibility	912
2.3.3. <i>Loose appositive constructions</i>	912
2.3.3.1. Subtypes of loose apposition	913
2.3.3.1.1. Identification	913
2.3.3.1.2. Attribution	916
2.3.3.1.3. Inclusion	918
2.3.3.1.4. Characterization of subtypes of the loose apposition	921
2.3.3.2. Intonation of loose appositive constructions	924
2.3.3.3. Order of the elements of loose appositive constructions	924
2.3.3.4. Morpho-syntactic considerations	925
2.3.3.4.1. Affix sharing	925
2.3.3.4.2. Number agreement	926
2.3.3.4.3. Subject-verb and object-verb agreement	927
2.3.3.5. Omissibility	931
2.4. Classifiers	932
2.4.1. <i>General overview</i>	933
2.4.1.1. Types of N1s (classifiers) and N2s	934
2.4.2. <i>The head of a classifier construction</i>	940
2.4.2.1. The syntactic head of CCs	941
2.4.2.2. The semantic head of CCs	942
2.4.2.3. Summary	945
2.4.3. <i>Properties of classifiers (N1)</i>	946
2.4.3.1. Morphological properties	946
2.4.3.2. Syntactic properties	952
2.4.3.3. Semantic properties of N1	963
2.4.4. <i>Properties of N2</i>	968
2.4.4.1. Morphological properties	968
2.4.4.2. Syntactic properties	968
2.4.4.3. Semantic properties	970
2.4.5. <i>A note on partitive constructions</i>	972
2.5. Articles and demonstratives	976
2.5.1. <i>Articles (Anita Visket, Judit Kleiber, Veronika Szabó)</i>	976
2.5.1.1. Noun phrases with an article	980
2.5.1.1.1. The core meaning of the articles	981
2.5.1.1.2. Definiteness and indefiniteness	982
2.5.1.1.3. Specificity and non-specificity	986
2.5.1.1.4. Distributivity	987
2.5.1.1.5. Genericity	988
2.5.1.1.5.1. Generic constructions with definite noun phrases	989
2.5.1.1.5.2. Generic constructions with indefinite singular noun phrases	999
2.5.1.2. Noun phrases without an article	1002
2.5.1.2.1. Cases excluded from the inquiry	1002
2.5.1.2.2. Number neutrality	1004

2.5.1.2.3. Constraining the distribution of the bare NP: syntactic positions	1006
2.5.1.2.4. Are bare-NP structures collocations, or not?	1010
2.5.1.2.5. Obligatory construal	1012
2.5.1.2.6. The referential variety of bare-NP	1015
2.5.1.3. Special cases: proper nouns and vocatives	1016
2.5.1.3.1. Proper nouns	1016
2.5.1.3.2. Vocatives	1022
2.5.1.4. Summary	1026
2.5.2. <i>Demonstratives (Veronika Szabó)</i>	1026
2.5.2.1. Classification	1027
2.5.2.2. Morphological properties of demonstratives in Hungarian	1034
2.5.2.2.1. Demonstrative as determiner	1038
2.5.2.2.2. Demonstratives as arguments	1040
2.5.2.2.3. Demonstratives as predicates	1040
2.5.3. <i>Determiners containing the unique identification suffix -ik</i>	1041
2.6. Numerals and quantifiers	1044
2.6.1. <i>Numerals</i>	1045
2.6.1.1. Cardinal numerals	1045
2.6.1.1.1. Simple and compound forms	1045
2.6.1.1.1.1. Simple forms	1045
2.6.1.1.1.2. Complex forms	1047
2.6.1.1.1.3. The absence of plural marking on the noun	1051
2.6.1.1.2. Semantics	1052
2.6.1.1.3. NPs containing a cardinal numeral	1053
2.6.1.1.3.1. The head noun	1053
2.6.1.1.3.2. The determiner	1063
2.6.1.1.3.3. The position of the cardinal numeral within the noun phrase	1064
2.6.1.1.4. Modification	1066
2.6.1.1.5. Special cases	1071
2.6.1.1.5.1. Cardinals with more than one form	1072
2.6.1.1.5.2. Cardinals with paired body parts	1077
2.6.1.1.5.3. Adjectives derived from cardinals	1078
2.6.1.1.5.4. Cardinals and the collective suffix	1080
2.6.1.1.5.5. The multiplicative suffix	1081
2.6.1.1.5.6. Distributivity	1082
2.6.1.1.5.7. Exceptives	1083
2.6.1.1.5.8. Partitives	1083
2.6.1.1.5.9. Co-occurrence with the quantifier <i>mind</i> ‘all (the)’	1084
2.6.1.2. Fractional numerals	1084
2.6.1.2.1. Simple and compound forms	1084
2.6.1.2.2. Special cases	1086
2.6.1.3. Ordinal numerals	1086
2.6.1.3.1. Simple and compound forms	1086
2.6.1.3.2. Semantics	1087
2.6.1.3.3. The position of the ordinal numeral within the noun phrase	1088
2.6.1.3.4. Special cases	1089
2.6.1.3.4.1. Co-occurrence with the plural marker	1089
2.6.1.3.4.2. Dates and days of the month	1090
2.6.1.3.4.3. Adjectives derived from ordinals	1090
2.6.1.3.4.4. Ordinals without the partitive-like <i>-ik</i> suffix	1090
2.6.2. <i>Quantifiers</i>	1091
2.6.2.1. Introduction	1092
2.6.2.2. Universal quantifiers	1099
2.6.2.2.1. Use as modifier	1099
2.6.2.2.2. Use as argument	1110

- 2.6.2.3. Existential quantifiers 1111
 - 2.6.2.3.1. Use as modifier 1112
 - 2.6.2.3.2. Use as argument and adjunct 1116
 - 2.6.2.3.3. Free choice items 1118
- 2.6.2.4. Degree quantifiers 1119
 - 2.6.2.4.1. Use as modifier 1120
 - 2.6.2.4.2. Use as argument 1124
 - 2.6.2.4.3. Use as adverb 1125
 - 2.6.2.4.4. Special cases 1126
- 2.6.2.5. Floating quantifier-like structures 1131
- 2.6.2.6. Modification of quantifiers 1135
- 2.6.3. *Numeral (sortal) classifiers* 1139
 - 2.6.3.1. General overview 1139
 - 2.6.3.2. Distribution 1141
 - 2.6.3.3. Compound formation 1144
 - 2.6.3.4. Adjectivalized classifiers 1144
 - 2.6.3.5. Position with respect to adjectives 1146
 - 2.6.3.6. Classifiers in the absence of an overt noun 1148
 - 2.6.3.7. Exceptional uses of szem ‘eye’ and szál ‘thread’ 1149
- 2.7. Bibliographical notes 1150**

Chapter 3

Nouns: external syntax

Introduction 1154

3.1. Syntactic functions of noun phrases 1154

- 3.1.1. *Arguments* 1154
- 3.1.2. *Noun phrases as adjuncts* 1156
- 3.1.3. *Predicative use of noun phrases* 1157

3.2. Syntactic positions of noun phrases 1160

- 3.2.1. *Syntactic positions of nominal arguments and adjuncts of verbs* 1161
 - 3.2.1.1. Nominal arguments of verbs 1162
 - 3.2.1.2. Nominal adjuncts of verbs 1165
- 3.2.2. *Syntactic positions of nominal arguments and adjuncts of nouns* 1168
 - 3.2.2.1. Syntactic positions of nominal arguments of nouns 1168
 - 3.2.2.2. Syntactic positions of nominal adjuncts of nouns 1177
- 3.2.3. *Syntactic positions of nominal arguments and adjuncts of non-finite constructions* 1178
- 3.2.4. *Syntactic positions of nominal arguments and adjuncts of adjectives* 1186
 - 3.2.4.1. Nominal arguments of adjectives 1187
 - 3.2.4.2. Nominal adjuncts of adjectives 1190
- 3.2.5. *Syntactic positions of nominal arguments of PP-s* 1192
- 3.2.6. *Syntactic positions of nominal adjuncts of PP-s* 1193

3.3. Bibliographical notes 1194

Chapter 4

Pronouns

4.1. Introduction 1196

- 4.1.1. *The syntactic category of pronouns* 1196
- 4.1.2. *Pronominal meanings* 1198
- 4.1.3. *Our pronoun taxonomy* 1201

4.2. Personal pronouns 1202

- 4.2.1. *Personal pronouns as nominative subjects and possessors* 1202
 - 4.2.1.1. Overt nominative personal pronouns 1202

- 4.2.1.2. Null subject constructions 1203
- 4.2.2. *Possessive pronouns* 1205
- 4.2.3. *Object personal pronouns* 1208
- 4.2.4. *Oblique pronouns* 1209
- 4.2.5. *Some notes on the distribution of overt and covert pronouns* 1212
- 4.2.6. *Polite pronouns* 1213
- 4.3. Anaphors 1214**
- 4.3.1. *The primary reflexive* 1214
- 4.3.2. *Complex reflexives* 1215
- 4.3.3. *The reciprocal pronoun* 1217
- 4.3.4. *Some notes on the distribution of reflexives and reciprocals* 1217
- 4.3.5. *The primary reflexive as an intensifier* 1219
- 4.4. Bibliographical notes 1220**

4. Az eredmények közzététele

A projekt céljai között (vö. 1. pont) szerepelt az is, hogy az eredményeket egy többkötetes sorozatban publikáljuk. A kiadás előkészítése során kezelnünk kellett azt az előrelátható gondot, hogy három ponton mutatkozik szűk keresztmetszet: a) a nagy terjedelmű kötetek lektorálásában, hiszen egy-egy kötetnek nem lehet sok lektora, vagyis a munka nem szétosztható, b) a kéziratok angolságának nyelvi lektorálása (*copy editing*) során, mivel a teljes projektnek egyetlen anyanyelvű nyelvész szakember lektor állt a rendelkezésére, c) a kötetek főszerkesztése esetében, ugyanis a projektvezető egy személyben a kiadványsorozat főszerkesztője is. Ez a helyzet eleve megakadályozta, hogy a projekt eredményeképpen elkészült kéziratban lévő anyagot teljes egészében egyszerre publikáljuk. Erre azonban (szerencsére) a kiadó sem volt hajlandó, elsősorban anyagi és marketing okokból, másodsorban az őket is érintő (pl. tördelési, belső szerkesztési) „szűk keresztmetszet probléma” miatt. Más szóval eleve azzal kellett számolnunk, hogy kiadás több évre húzódik el, ami egyben a projekt kiadás-előkészítési szűk kapacitásának a kérdését is mintegy megoldotta.

Ezzel egy időben a nyílt hozzáférést (*open access*) biztosító anyagi forrást is meg kellett találnunk. A most megjelenő első két kötethez az MTA egyszeri OA-támogatását tudtuk igénybe venni. A további kötetek kiadása érdekében sikerrel pályáztunk az NKFIH-hoz és a K-16/120075 számon nyilvántartott pályázati forrás segítségével az elkövetkezendő években biztosítva lesz a kötetek folyamatos lektorálása, nyelvi ellenőrzése, főszerkesztése és kiadása.